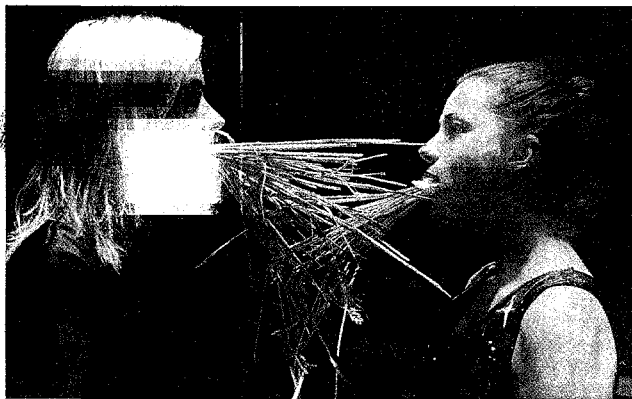

Ο θάνατος του Δαντόν

Αμόρε - Κεντρική Σκηνή

Από την **Ελένη Πετσίον**

«**Σ**το όνομα της δημοκρατίας!»
Η τελευταία κραυγή στο έργο του Μπίχνερ, καθώς υψώνεται θριαμβευτικά στον αέρα έχοντας «πατήσει» πάνω σε μια ατελείωτη σειρά πτωμάτων, εμπεριέχει μια αβάσταχτη ειρωνεία.

«Ο Θάνατος του Δαντόν» (1835) είναι ένα από τα πρώτα κείμενα που θέτει ζητήματα ηθικής τόσο συγγενικά με αυτά που αντιμετωπίζουμε στην εποχή μας, κυρίως γιατί αποκαλύπτει τους μηχανισμούς των ιδεολογικών κινημάτων για την ελευθε-

ρία και την απελευθέρωση, τα οποία για να υλοποιήσουν τους στόχους τους στηρίζονται στην αρχιτεκτονική της τρομοκρατίας. Κατ' επέκταση ξεδιπλώνει μια σειρά από ερωτήματα: «Ο σκοπός αγιάζει τα μέσα;» Μήπως η αρχική επιδίωξη για πάταξη της τυραννίας είναι ένα ακόμη πρόσχημα για την άσκηση μίας εξίσου τυραννικής εξουσίας; Είναι ο άνθρωπος έρμαιο των εγωκεντρικών του –και μόνο– επιθυμιών;

Ο Γερμανός συγγραφέας, που θεωρήθηκε «πατέρας του σύγχρονου θεάτρου» παρότι πέθανε σε ηλικία 23 ετών αφήνοντας πίσω του μόνο τρία έργα, είναι απόλυτα πεσιμιστής. «Έχω καταρρακωθεί από την τρομακτική μοιρολατρία της ιστορίας», εκμυστι-

ρεύεται στη μνηστή του. «Βρίσκω φρικτή ομοιομορφία στην ανθρώπινη φύση... Το άτομο είναι απλώς ο αφρός στην κορυφή του κύματος· η μεγαλοπρέπεια, μια σύμπτωση· η κυριαρχία μιας μεγαλοφυΐας, απλώς έργο με μαριονέτες, ένας γελοίος αγώνας πάλης ενάντια σε μια σιδερένια εξουσία που, στην καλύτερη περίπτωση, μπορούμε να αντιληφθούμε αλλά όχι να νικήσουμε...»

Ο «Θάνατος του Δαντόν» γίνεται το βήμα για να διατυπώσει ο Μπίχνερ τους προβληματισμούς του. Χρησιμοποιώντας ως καμβά τα γεγονότα της Γαλλικής Επανάστασης μιλάει, μεταξύ άλλων, για τη διάλυση του δημοκρατικού πνεύματος, τη ματαιότητα των ονείρων, το θάνατο του έρωτα, το θέατρο ως μέσο αποπροσανατολισμού των μαζών αλλά και το θέατρο ως επανάσταση.

Ο καλός Γερμανός σκηνοθέτης Άλμπρεχτ Χίρκε, προσπαθώντας να «απλοποιήσει, αλλά όχι να απλουστεύσει» το σύνθετο κείμενο του Μπίχνερ, πέτυχε ακριβώς το αντίθετο αποτέλεσμα. Η μακρόσυρτη, μοντερνιστική παράστασή του (αν και ο ίδιος είχε ασχοληθεί επιμελώς με τη σμίκρυνση ενός μεγάλου υλικού) δεν είχε άξονα, οι χαρακτήρες υποβιβάστηκαν σε καρικατούρες, ο λόγος χάθηκε μέσα σε ένα βουητό από οργισμένες φωνές και ένα επιτελείο πολύ καλών ηθοποιών παρασύρθηκε στο χάος.